

Očima studentů

ZELENÁ UNIVERZITA - MYSLI GLOBÁLNĚ, JEDNEJ LOKÁLNĚ

O co jde?

Zelená univerzita je projekt při Akademickém centru studentských aktivit (ACSA), které poskytuje vysokoškolským studentům nejen v České republice řadu důležitých informací a pomáhá jim při profesionalizaci a zkvalitňování jejich činností. Zelená univerzita je iniciativa studentů se zkušenostmi s působením v akademické samosprávě či studentských organizacích, kteří se domnívají, že právě na vysokých školách by mělo být naprostou samozřejmostí důsledně a efektivně třídit odpad, šetřit energiemi i materiály, podporovat recyklaci odpadů a alternativní způsoby dopravy. Zkrátka jsou přesvědčeni, že právě akademická obec by v České republice měla nejen slovy, ale i činy prosazovat udržitelný rozvoj. Víme, že na některých vysokých školách se v této oblasti velmi snaží, a opravdu si toho vážíme. Domníváme se však, že není třeba, aby na každé škole vždy znovu řešili tytéž otázky. Chtěli bychom managementu vysokých škol poskytnout užitečné informace, jak potřebná opatření zavést rychle, levně a účinně.

Jaký význam má naše snaha?

Akademická sféra vzdělává a vychovává budoucí politiky, manažery, odborníky, vědce a umělce. Všichni tito lidé se v budoucnu mohou podílet na rozhodování o dalším směřování „svých“ firem a organizací či celé společnosti. Jejich postoje mohou ovlivnit mnoho lidí, se kterými přijdou během své profesní dráhy do styku. Dá se tedy předpokládat, že pokud během svého studia na vysokých školách budou považovat za normální chovat se šetrně k životnímu prostředí a uvědomovat si dopady své činnosti na něj, budou tyto návyky a postoje účinně přenášet i do okolní společnosti.

V souladu s touto myšlenkou identifikuje akademickou obec jako klíčovou skupinu i státní politika životního prostředí České republiky. Státní program

environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty (EVVO) v České republice za své cíle v oblasti veřejné správy deklaruje zejména:

- Zabezpečit ekologicky šetrné chování a postoje zaměstnanců veřejné správy během pracovního procesu, zabezpečit provoz úřadů šetrný k životnímu prostředí a šetřící přírodní zdroje, tzn. např. racionálně užívat energie, vodu, šetřit kancelářskými potřebami, používat recyklované výrobky a další. V případě starých budov zavádět potřebná opatření při rekonstrukcích a opravách.
- Zabezpečit systematické a účinné informování, zapojování a aktivní ovlivňování veřejnosti směřující k ekologicky šetrnému chování.

Pokud bychom tyto cíle vztáhli i na oblast vysokých škol, domníváme se, že bychom mohli podstatně přispět k naplňování udržitelného rozvoje v České republice.

Cíle projektu Zelená univerzita:

- Zavést na českých vysokých školách základní aspekty udržitelného rozvoje – např. separace odpadu, úspory energií a materiálů, upřednostňování recyklovaných výrobků, podpora cyklistiky a městské hromadné dopravy.
- Přispět k EVVO na úrovni terciárního vzdělávání.
- Začlenit environmentálně šetrné návyky do běžného života absolventů vysokých škol.

Zahraniční inspirace

Projekt Zelená univerzita je založen částečně na inspiraci ze zahraničí. Univerzity v Evropě se s tématem životního prostředí a udržitelnosti potýkají různě.

O ČIMA STUDENTŮ

Někde mají strategie trvalé udržitelnosti, někde se dali systémovou cestou environmentálního managementu EMAS či ISO 14001. Část univerzit má přímo zaměstnance (zmocněnce) či oddělení zabývající se tímto tématem. V Německu existují zastřešující organizace, propojující jedince, projekty a školy s tímto zaměřením. Prvotní impulz a hnací síla těchto opatření je také různá. Někdy se jedná o studentskou iniciativu, jindy o aktivitu iniciovanou zaměstnanci či vedením.

Hradec Králové – krok k Zelené univerzitě

V České republice se naším tématem vysoké školy příliš nezabývají. „Ekologické cítění“ studentů i akademických pracovníků bývá většinou uspokojeno několika kontejnery na tříděný odpad, a ani toto není samozřejmostí všude. Systematicky se tím začala v poslední době zabývat Univerzita Hradec Králové (UHK).

V Hradci Králové inicioval projekt „ozelenění“ univerzity kvestor Univerzity Hradec Králové, kterého částečně inspiroval i náš projekt Zelená univerzita. Projekt UHK si klade za cíl zavést vybrané aspekty trvale udržitelného rozvoje do života univerzity a napomoci tak její proměně v ekologicky orientovanou instituci se zdravým pracovním a studijním prostředím. Prvními aktivitami je postupné zavedení recyklovaného papíru pro běžný kancelářský provoz na všech pracovištích univerzity a důsledná separace odpadu. V březnu letošního roku na univerzitě proběhl tzv. Zelený týden. Smyslem kampaně Zelený týden bylo ukázat a pomoci informací přesvědčit studenty a zaměstnance, že je možné a normální zavést tyto aspekty do každodenního života. Dalším cílem je pak obecná snaha změnit chování a uvažování studentů a zaměstnanců a nasměrovat je k šetrnějšímu způsobu života vůči životnímu prostředí.

Průběh projektu

V současnosti již běží přidružený projekt Studenti pro životní prostředí, podpořený Českou národní agenturou MLÁDEŽ, který bude formou brožury informovat studenty o možnostech ochrany životního prostředí na vysokých školách a o metodách a cestách k prosazování těchto opatření.

V rámci projektu Zelená univerzita bychom chtěli za spolupráce s experty z různých oblastí vytvořit metodiku pro management vysokých škol, která by informovala o praktických možnostech zavádění výše jmenovaných opatření. Připravujeme dotazníkové šetření, které má za úkol zmapovat současný stav na českých veřejných vysokých školách. Začínáme spolupracovat s projektem Ekoškola koordinovaným sdružením Tereza, na který vlastně navazujeme – jeho cílovou oblastí je základní a středoškolské vzdělávání.

Další fází projektu by měla být motivace studentů a managementu vysokých škol k zapojení se do prosazování těchto „zelených“ opatření na vysokých školách. Plánujeme udělování čestného titulu „Zelená univerzita“ pro vysoké školy, které budou navrhovaná opatření aktivně prosazovat a uplatňovat.

Rádi uvidíme jakékoliv zájemce o aktivní spolupráci v rámci akčních týmů na jednotlivých univerzitách z řad studentů i akademických pracovníků. Hledáme odborníky z relevantních oborů, kteří by se chtěli podílet na tvorbě metodické příručky, jež bude sloužit k úspěšné implementaci environmentálních opatření. Zájemcům o aktuální informace zasíláme elektronický newsletter.

Kontaktní adresy:

Pavel Obrdlík, koordinátor projektu
Fakulta životního prostředí UJEP v Ústí nad Labem
Tel.: +420 608 255 307
e-mail: obrdlik@acsa.vutbr.cz

Jiří Jeřábek
Fakulta sociálních studií MU v Brně
e-mail: jiri.jerabek@centrum.cz

Petr L. Jedelský
Přírodovědecká fakulta UK v Praze
e-mail: jedelsky@natur.cuni.cz

Stanislava Nechvílová
Fakulta informatiky a managementu UHK
e-mail: stana.nechvilova@centrum.cz

Zuzana Nováková, koordinátorka za ACSA
Akademické centrum studentských aktivit
e-mail: novakova@acsa.vutbr.cz

Internetové stránky projektu: www.acsa.vutbr.cz/zuni